

Open Access: új dimenzió a tudományos kommunikációban

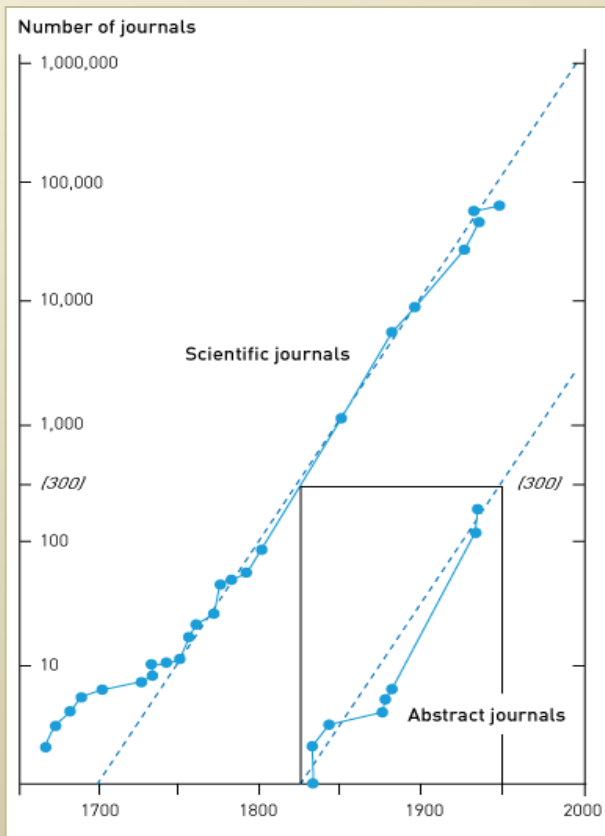
Karácsony Gyöngyi
Debreceni Egyetem
Egyetemi és Nemzeti Könyvtár

A tudományos kommunikáció folyamata olyan
átalakulás előtt áll, amely a nyomtatás
feltalálásához mérhető.
(Stevan Harnad, 1990)

Áttekintés

- Tudományos kommunikáció - újragondolva
- Open Access a gyakorlatban: Miért, hogyan?
- Nyílt hozzáférés Magyarországon
- A nyílt hozzáférés infrastruktúrája a Debreceni Egyetemen

Tudományos folyóiratok

- 1665:
  - Journal de Scavans
  - Philosophical Transactions of the Royal Society (of London)
- **Folyamat:** a tudósok lektorált folyóiratokban közlik eredményeiket – olvassák egymás cikkeit – újabb cikkek születnek
- A tudományos munka minőségi mutatói: citáció, impakt faktor (IF)
- **Napjainkban:** 24 000 lektorált folyóirat, 2,5 millió cikk / év

Kommunikációs folyamat – változások a XX. század végén

- Finanszírozási
- Szerzői jogi
- Technológiai

Open Access

- Olcsó hozzáférés
- Nagyobb hatás (idézettség)
- Tudományos információcsere felgyorsítása
- Saját (intézményi, személyes) kutatások láthatóvá tétele

OA – történet

- Preprint anyagok publikálása
arXiv (1991)
- OAI (1999, Santa Fe)
interoperabilitás, kereshetőség – OAI-PMH
- BOAI (2002, Budapest)
definíció
stratégiák
finanszírozás
copyright

„mértföldkő”

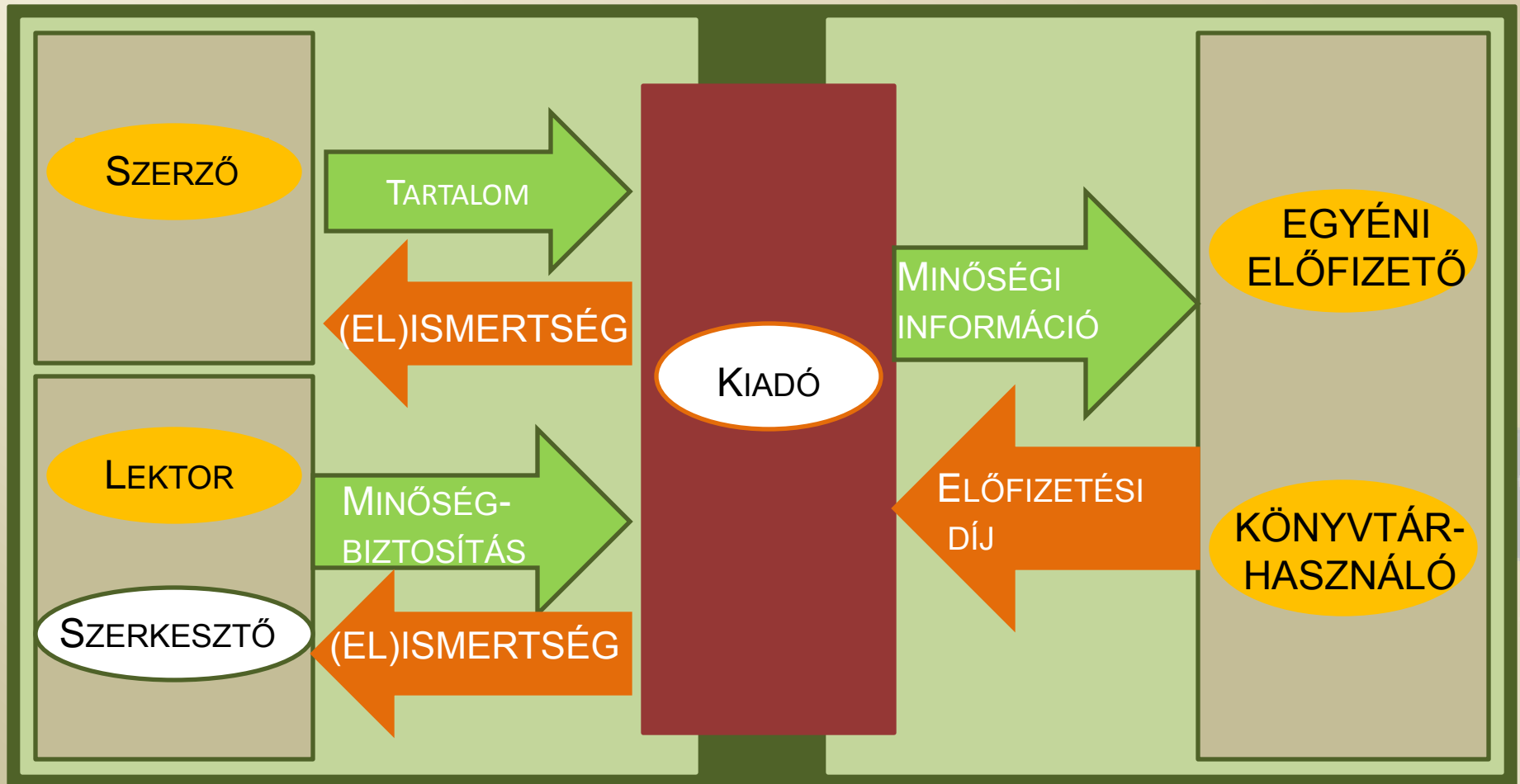
BOAI: definíció

„ ... **mindenki számára ingyenesen** olvashatók, letölthetők, lemásolhatók, kinyomtathatók, terjeszthetők ... a cikkek, bennük keresés végezhető, a cikkek teljes szövegéhez csatolások fűzhető, keresőmotorral indexelhető, adat formájában valamely szoftverrel kezelhető, vagy egyéb **törvényes célra felhasználhatók** pénzügyi, jogi vagy műszaki korlátozás nélkül... a szerzői jogvédelem szerepe ezen a területen abban nyilvánuljon meg, hogy a **szerzők** ellenőrizhessék műveik integritását, továbbá jogosultak legyenek arra, hogy megfelelően elismerjék munkájukat, és hivatkozzanak rájuk.” (BOAI: *Budapest felhívás, 2002.*)

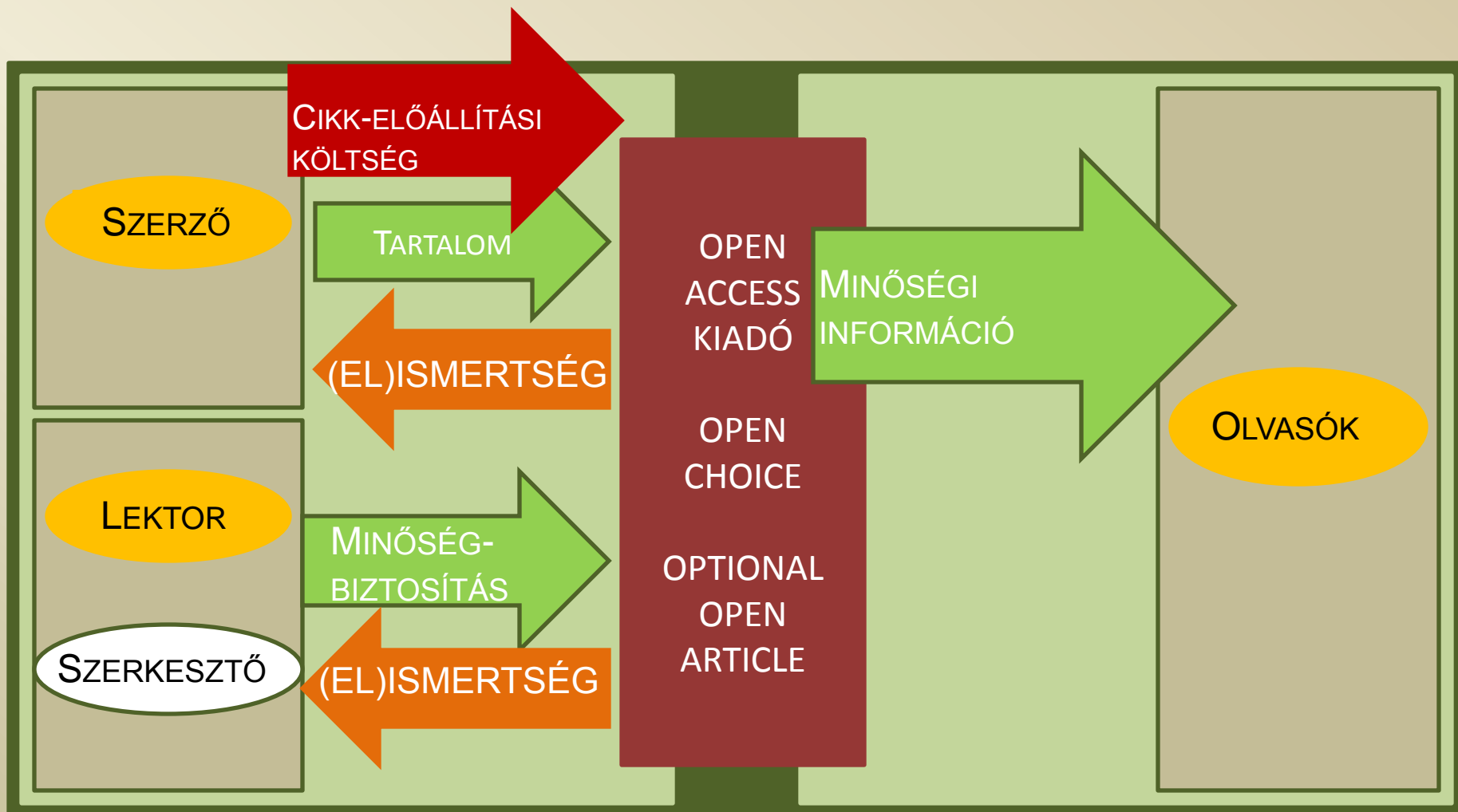
A nyílt hozzáférés stratégiái

1. Arany út: Nyílt hozzáférésű folyóiratok, kiadók
2. Zöld út: Szerzői archiválás
  - Személyes vagy intézeti weblapok
  - Nyílt hozzáférésű archívumok (intézményi / tudományterületi)

Hagyományos finanszírozási modell

Arany út

OA folyóiratok (9988 cím - ebből 29 magyar)

DOAJ DIRECTORY OF
OPEN ACCESS
JOURNALS

DOAJ is entirely not-for-profit and survives solely on contributions. Please take 5 minutes to [DONATE to us](#). Help us to continue contributing to the visibility and dissemination of Open Access research and to making it the default for academic and scholarly publishing.

10 YEARS
2003-2013

[Search](#) | [Browse](#)

[Suggest](#) | [Support DOAJ](#) | [For publishers](#) | [About](#) | [Contact us](#) |

[All journals](#) | [New titles](#) | [By Subject](#) | [By Country](#) | [By License](#) | [By Publication charges](#)

[Expand Subject Tree](#)

[Subjects](#) ▸ [Agriculture and Food Sciences](#)

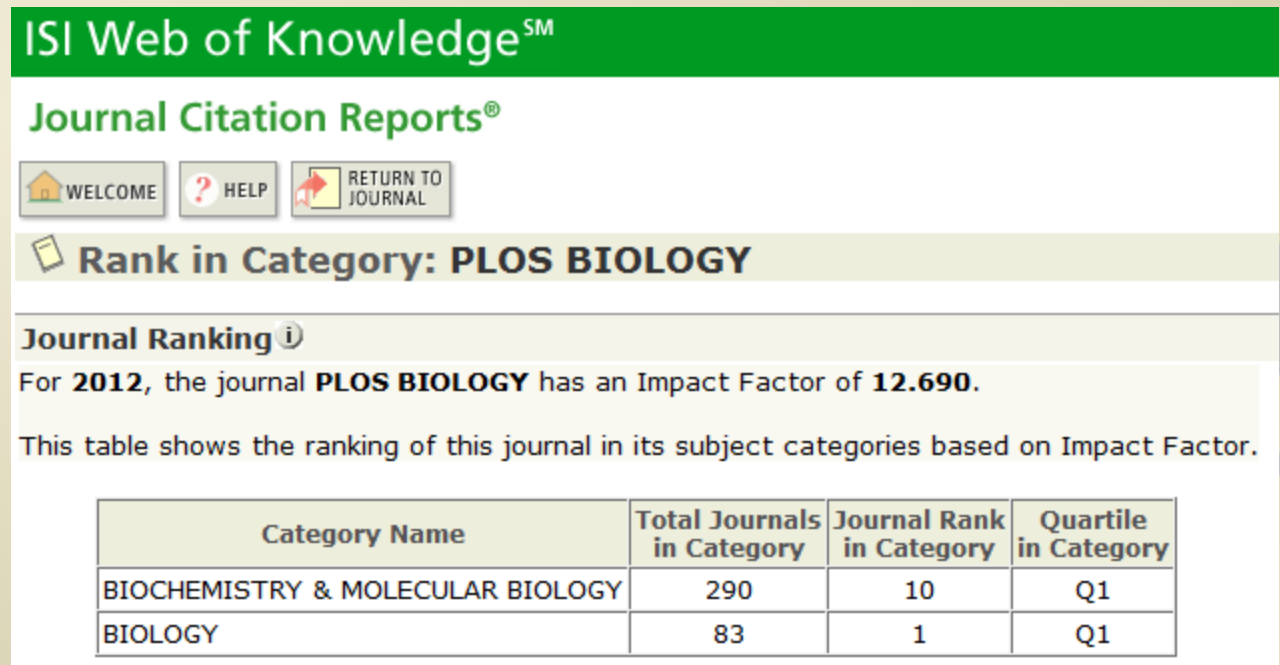
- [Agriculture \(General\)](#) (198 journals)
- [Animal Sciences](#) (126 journals)
- [Aquaculture and Fisheries](#) (19 journals)
- [Forestry](#) (46 journals)
- [Nutrition and Food Sciences](#) (48 journals)
- [Plant Sciences](#) (52 journals)

[Subjects](#) ▸ [Business and Economics](#)

- [Business and Management](#) (361 journals)
- [Economics](#) (240 journals)

OA folyóiratok és minőség

- BMC: 257 lektorált folyóirat (150 cím IF értékkel)
- PLoS (7 IF-os folyóirat)

ISI Web of Knowledge^{SM}

Journal Citation Reports®

[WELCOME](#) [HELP](#) [RETURN TO JOURNAL](#)

Rank in Category: PLOS BIOLOGY

Journal Ranking ⓘ

For **2012**, the journal **PLOS BIOLOGY** has an Impact Factor of **12.690**.

This table shows the ranking of this journal in its subject categories based on Impact Factor.

Category Name	Total Journals in Category	Journal Rank in Category	Quartile in Category
BIOCHEMISTRY & MOLECULAR BIOLOGY	290	10	Q1
BIOLOGY	83	1	Q1

Who's Afraid of Peer Review?

Science 4 October 2013:
vol. 342 no. 6154 pp. 60-65
DOI: 10.1126/science.342.6154.60

- Publisher
- Editor
- Bank
- Accepted
- Rejected

Information

Journal: [Journal of Life Medicine](#)

Publisher: [American V-King Scientific Publishing](#)

Paper: #356

Status: Rejected

Bank: *unknown*

Editor: China

Publisher: United States

Email & Attachments

[Email 1](#)

[Email 2](#)

[Email 3 \(1\)](#)

[Email 4](#)

[Email 5 \(1\) \(2\)](#)

[Email 6 \(1\) \(2\) \(3\)](#)

[Email 7 \(1\)](#)

[Email 8](#)

[Email 9](#)

[Email 10](#)

[View all emails](#)

[Return to article](#)

Accepted

Rejected

Bank

Editor

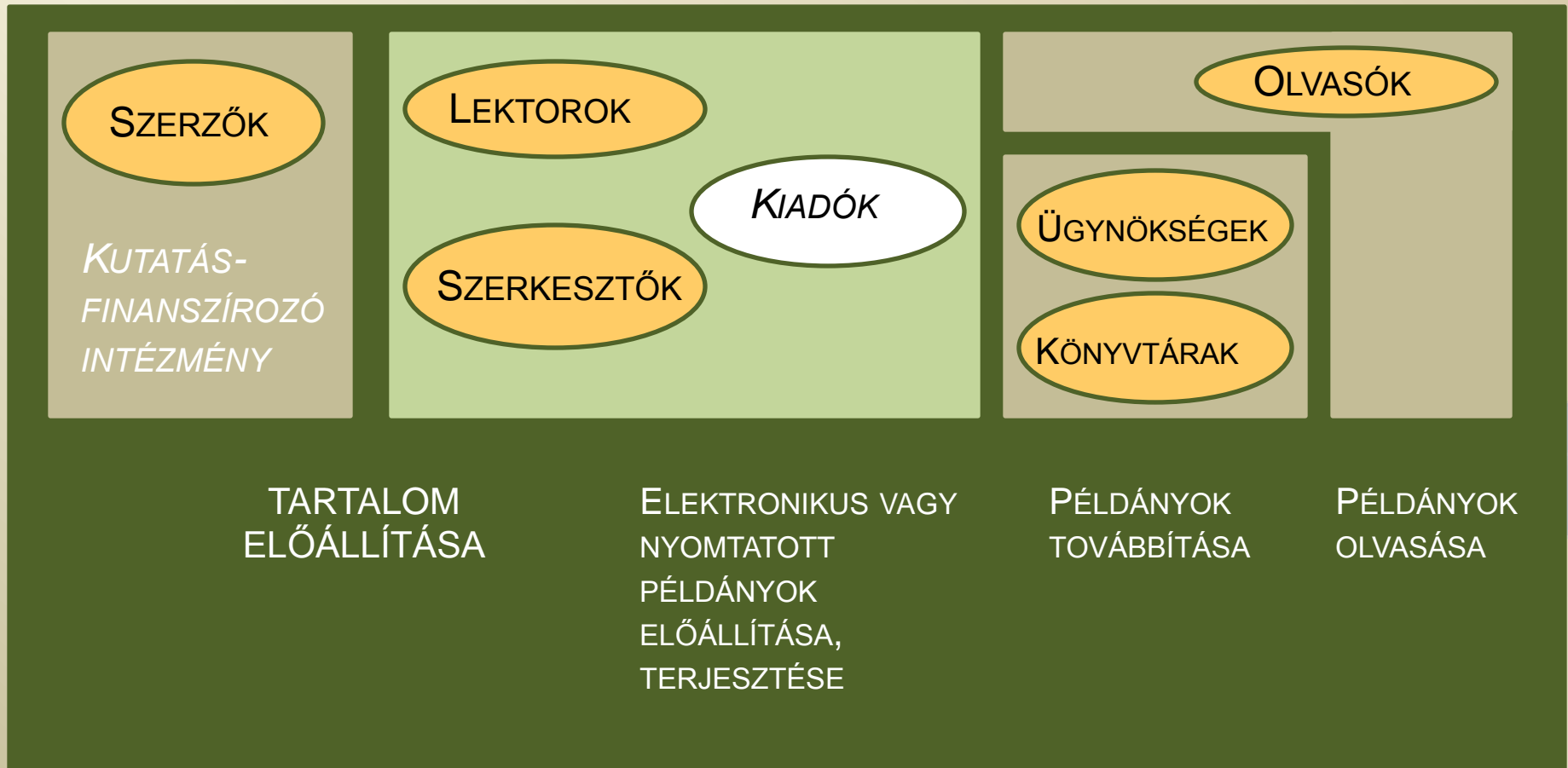
Publisher

Show/Hide bank locations

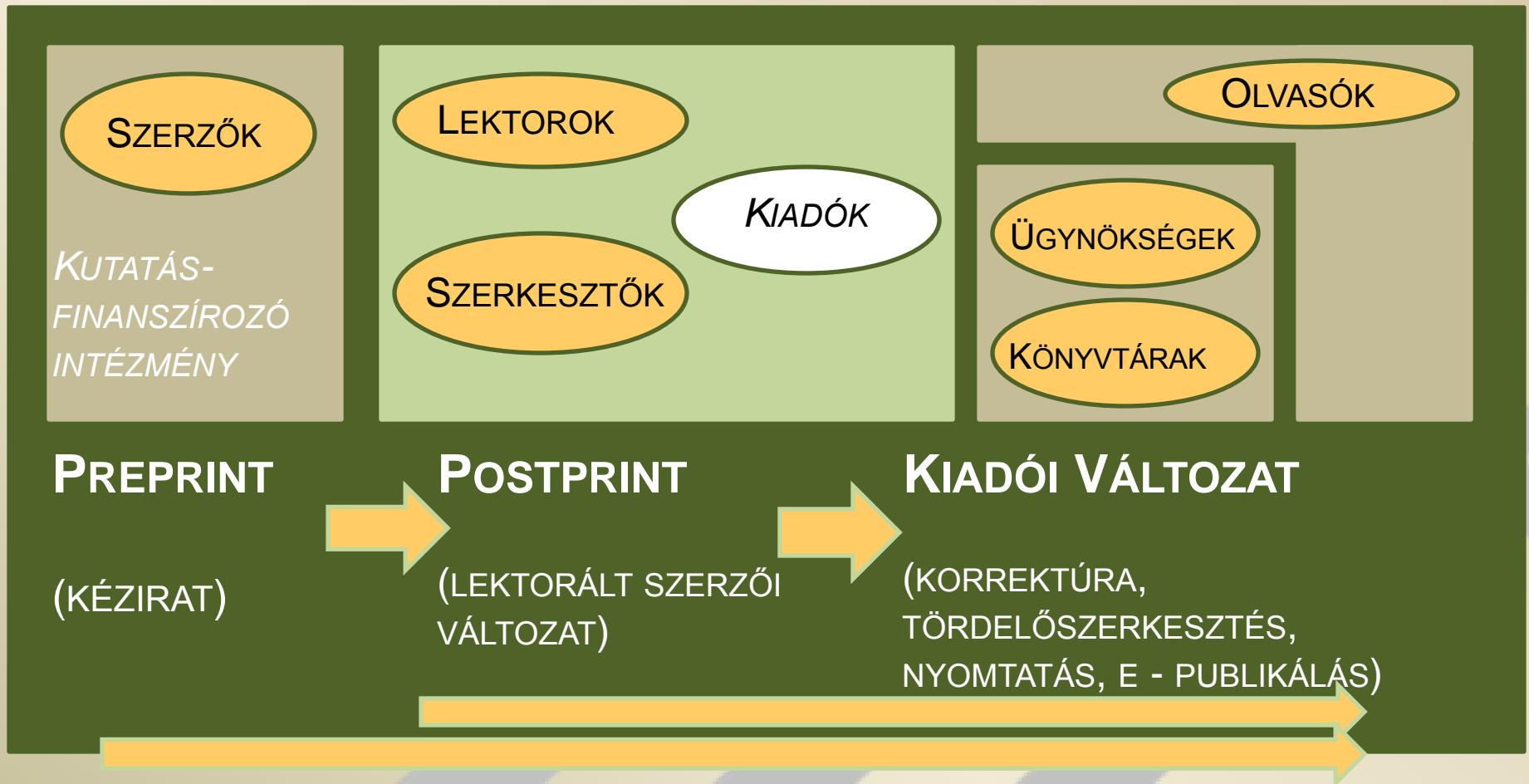
A nyílt hozzáférés stratégiái

1. Arany út: Nyílt hozzáférésű folyóiratok, kiadók
2. Zöld út: Szerzői archiválás
  - Személyes vagy intézeti weblapok
  - Nyílt hozzáférésű archívumok (intézményi / tudományterületi)

Cikkek előállítási fázisai

Zöld út

Szerzői archiválás - *repozitóriumban*

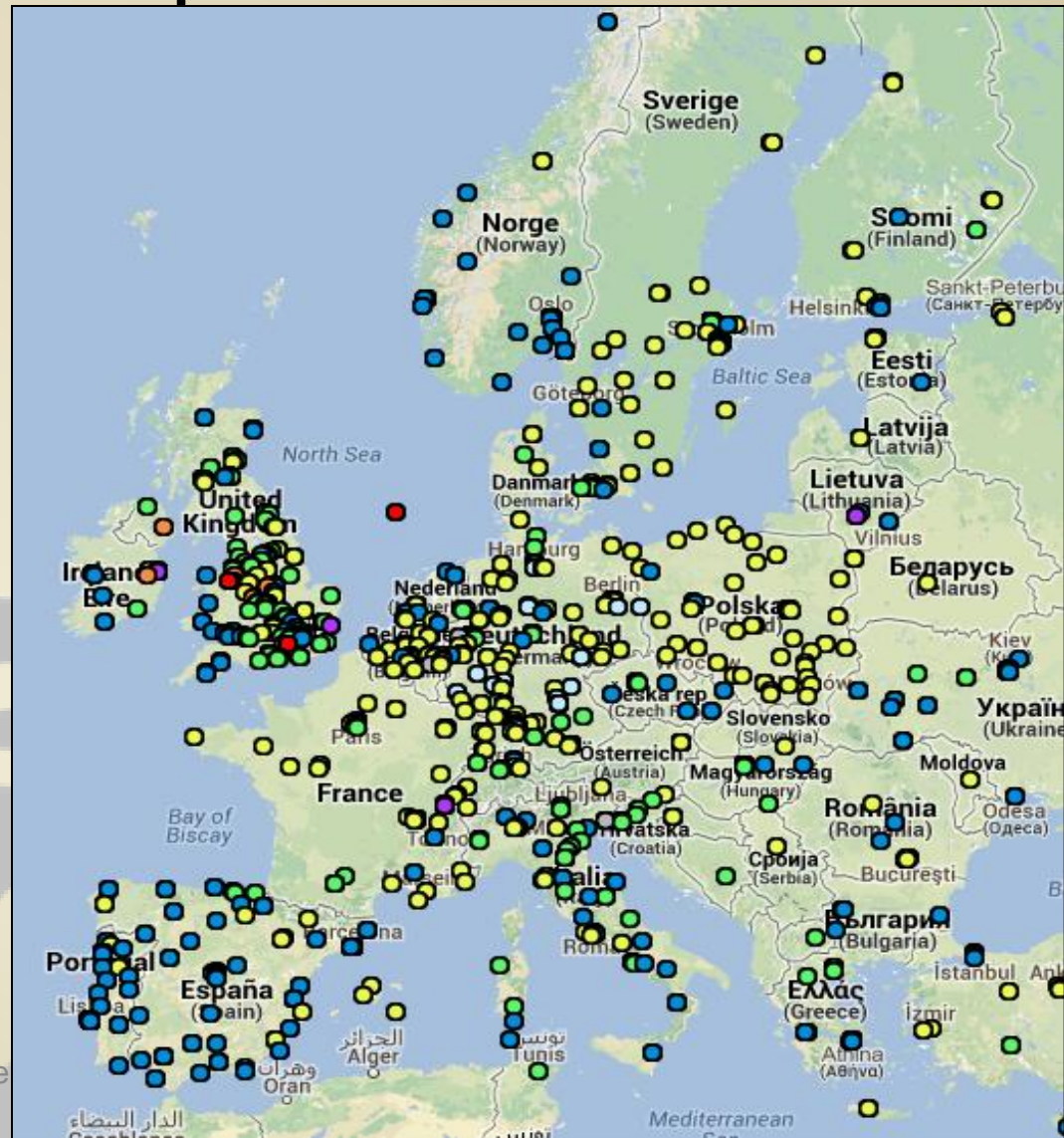
- Intézményhez vagy tudományterülethez kötött
- Állandó elérhetőség
- Kereshetőség
- Hosszú távú megőrzés
- Számuk folyamatosan növekszik
openDOAR (2535)
ROAR (3565)

Tudományterületi archívumok

- arXiv (1991) (fizika, matematika, statisztika, informatika)
~900 000
- PubMedCentral (orvos-biológia) ~ 2,9 millió
- RePEc (közgazdaságtan) ~ 1,4 millió
- SSOAR (társadalomtudományok) > 26 000
- CogPrints (pszichológia, biológia, informatika) ~4 000
- E-LIS (könyvtártudomány, informatika) > 15 000

Intézményi repozitóriumok Európában

- Egyenlőtlen eloszlás
- Magyarországon:
  - CEU (5)
  - Corvinus (2)
  - Debreceni Egyetem (DEA)
  - ELTE (EDIT)
  - JEK
  - OSZK (MEK)
  - Miskolc (MIDRA)
  - MTA (2)
  - SE, SETK
  - Szeged (7)

Miért foglalkozzunk vele?

Kutatók

- Láthatóság
- Hatás
- Elismertség
- Kommunikáció
- Együttműködés
- Szakmai előrelépés

Intézmények

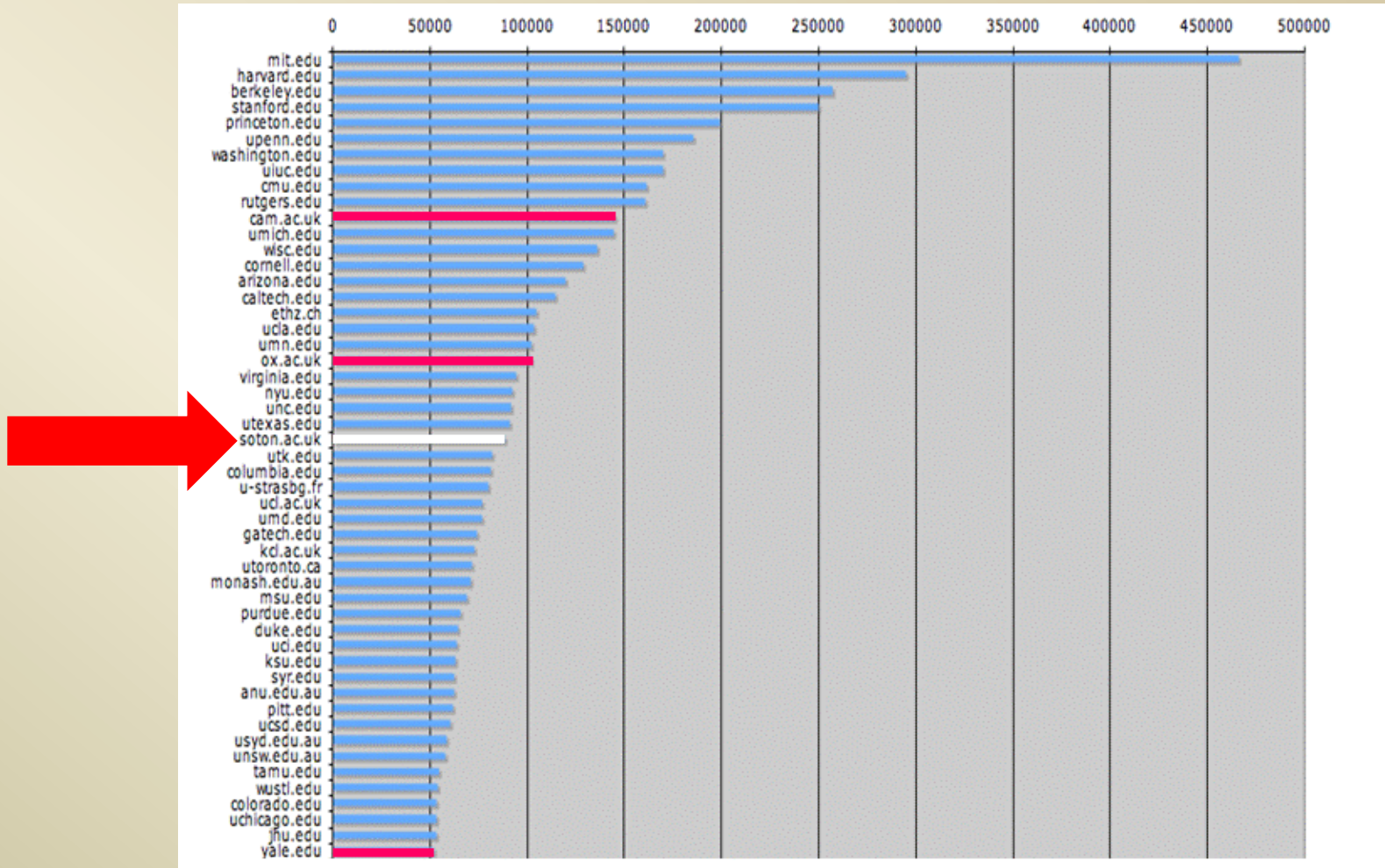
- Az egyetem szellemi termésének „kirakata”
- Maximalizálja a szellemi termés láthatóságát és hatását
- Kutatási és oktatási tevékenységek kezelése, mérése
- Munkaterület projektek, együttműködések, stb. számára

A láthatóság hatása

- Elérhető, olvasható, idézhető
- Elfogadás után azonnal nyílttá tehető ($\leftrightarrow$ embargó)
- Szelekció: a szerzők a jobb cikkeiket szívesebben publikálják OA mint a gyengébbeket
- A jobb cikkeket jobban idézik
- Tanulmányok: tudományterületenként eltérő mértékű OA-előny az idézettségben

Rangsor

<http://universitymetrics.com/gfactor2006top300>

Mi a módja?

- Ismerjük a tudományos publikáció folyamatát és az aláírt copyright szerződés tartalmát
- Tisztában vagyunk a jogainkkal és kötelességeinkkel

A szerzőnek vannak jogai...

... opening access to research

[Home](#) • [Search](#) • [Journals](#) • [Publishers](#) • [FAQ](#) • [Suggest](#) • [About](#)

Publisher copyright policies & self-archiving

[English](#) | [Español](#) | [Português](#)

4 publishers found when searched for: Publisher: **springer**

Important: Although publishers have default policies, individual journals may have special permissions, especially if they involve other organisations or have paid open access options. Always run a journal title or ISSN search to check.

Publisher (linked to the full RoMEO details)	RoMEO Colour	Default Policies	Journal List
Humana Press (Springer Imprint)	Green	Default Policies	Journal list
Kluwer (now part of Springer)	Green	Default Policies	—
Springer Verlag (Germany)	Green	Default Policies	Journal list
SpringerOpen	Blue	Default Policies	Journal list

Search again?

Journal titles or ISSNs
  Publisher names

Exact phrase only
  All keywords
  Any

[Advanced Search](#)

RoMEO Colour	Archiving policy
Green	Can archive pre-print and post-print or publisher's version/PDF
Blue	Can archive post-print (ie final draft post-refereeing) or publisher's version/PDF
Yellow	Can archive pre-print (ie pre-refereeing)
White	Archiving not formally supported

[more on colours and restrictions](#)

or [View all publishers](#)

Use this site to find a summary of permissions that are normally given as part of each publisher's copyright transfer agreement.

1368 kiadó 71%-a engedélyezi a szerzői archiválást

One publisher found when searched for **Springer Verlag**:

This summary is for the publisher's *default* policies and changes or exceptions can often be negotiated by authors.
All information is correct to the best of our knowledge but should not be relied upon for legal advice.

Publisher:	Springer Verlag (Germany)
Author's Pre-print:	✓ author can archive pre-print (ie pre-refereeing)
Author's Post-print:	✓ author can archive post-print (ie final draft post-refereeing)
Publisher's Version/PDF:	✗ author cannot archive publisher's version/PDF
General Conditions:	<ul style="list-style-type: none"> • Authors own final version only can be archived • ~~Publisher's version/PDF cannot be used~~ • On author's website or institutional repository • On funders designated website/repository after 12 months at the funders request or as a result of legal obligation • Published source must be acknowledged • Must link to publisher version • Set phrase to accompany link to published version (The original publication is available at www.springerlink.com) • Articles in some journals can be made Open Access on payment of additional charge
Mandated OA:	Compliance data is available for 31 funders
Paid open access:	Open Choice
Copyright:	example copyright transfer statement - self-archiving Policy
RoMEO:	This is a RoMEO green publisher
Updated:	01-Sep-2009. Suggest an update for this record

1368 kiadó 71%-a engedélyezi a szerzői archiválást

...és vannak kötelességei

... opening access to research

[Home](#) | [Guidance](#) | [Repositories](#) | [Projects](#) | [Links](#) | [About](#) | [Contacts](#)

Research funders' open access policies

Use this page to find a summary of policies given by various research funders as part of their grant awards. Information [about JULIET](#), and the breakdown of funders' policies is given in the [Key](#) below the table. Please use our [Notification Form](#) to submit details of new policies.

Click on the relevant column heading to re-sort by Funding Organisation

[Funding Organisation \(linked to their JULIET summary\)](#)

Publications Policy
Open Access Archiving   Open Access Publishing

Data Archiving Policy

[Country](#)

Hungarian Scientific Research Fund (OTKA)

see: [Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok \(OTKA\)](#)

Hungary

[Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok \(OTKA\)](#)

OA = =

OA

OA =

Hungary

[European Commission](#)

OA OA =

[International]

[European Research Council \(ERC\)](#)

OA OA =

OA OA

[International]

Organisation européenne pour la recherche nucléaire

see: [CERN](#) ([European Organization for Nuclear Research](#))

[International]

Total Mandates to Date (by type)

Institutional Mandates (183)   Proposed Institutional Mandates (6)

Sub-Institutional Mandates (41)   Proposed Sub-Institutional Mandates (4)

Multi-Institutional Mandates (8)   Proposed Multi-Institutional Mandates (5)

Funder Mandates (82)   Proposed Funder Mandates (12)

Thesis Mandates (107)

<http://www.sherpa.ac.uk/juliet/>

Magyarországon

- Budapest Open Access Initiative (2001)
- Berlin deklaráció: 3 magyar aláíró
- Repozitóriumok száma:
- Rendeletek:
  - 33/2007. (III.7.) Kormányrendelet 11§
  - OTKA, MTA
  - EU Open Access Pilot, Horizon 2020
  - NIH, Wellcome Trust...
- Szervezet: HUNgarian Open Repositories
  - www.open-access.hu
  - Fordítások: RoMEO, technikai útmutatók
  - Kapcsolattartás (DOAJ, RoMEO), projektek (DART-Europe), pályázatok

OA a Debreceni Egyetemen

- Berlin Deklaráció aláírója
- A HUNOR koordinátora
- DEA: az első (jelenleg a legnagyobb) hazai működő intézményi repozitórium

iDEa: idea.unideb.hu

- A DE tudományos eredményeinek disszeminációs portálja
- Profil-adatbázis: tudoster.idea.unideb.hu
- <http://tudoster.idea.unideb.hu/tudomany/PEP>
[OPETER](http://tudoster.idea.unideb.hu/tudomany/PEP)

